

ŞİMALİ ABŞERON QALXIMLAR ZONASINDA MEZOKAYNAZOY ÇÖKÜNTÜLƏRİNİN PETROFİZİKİ XASSƏLƏRİNİN DƏRİNLİK ÜZRƏ DƏYİŞMƏSİ

V.Ş. Qurbanov¹, Ə.B. Həsənov², Q.Q. Abbasova², G.Vaqifqızı³

AMEA Neft və Qaz İnstitutu¹, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti², SOCAR "Neftqazəlməhdqatlayihə" İnstitutu³

Açar sözlər: Şimali Abşeron qalxımlar zonası, süxur nümunələri, petrofiziki xassələr, karbonatlıq, məsaməlilik, gillilik, yataqların geoloji quruluşu

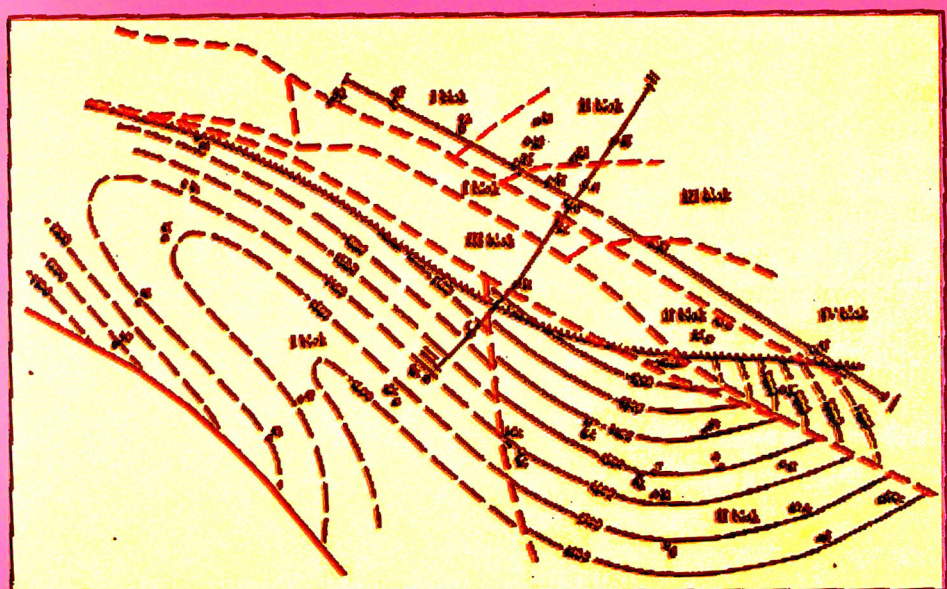
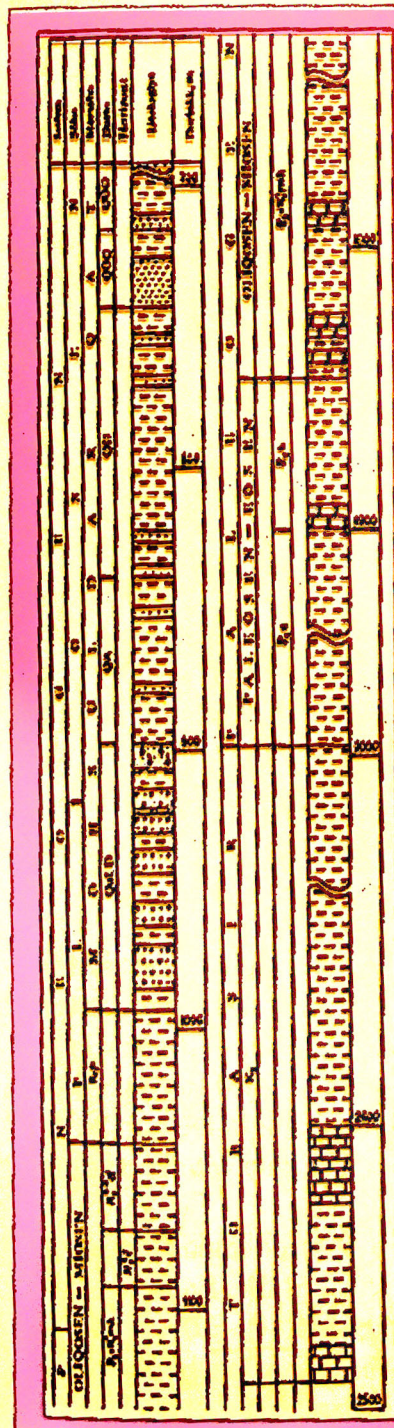
Abşeron qalxımlar zonasında yerləşən Abşeron küpəsi və Qərbi Abşeron strukturlarında Mezokayna-
nazoy çöküntülərinin petrofiziki xüsusiyyətləri öyrənilmiş və dərinlik üzrə dəyişmə qanunauyğunluqları müəyyən edilmişdir. Bu strukturların aşkarlanma tarixçəsi keçən əsrin 50-ci illərinə təsadüf etsə də həmin strukturlarda aşkar olunmuş yataqlara məxsus bəzi geofiziki məqamlar hələ də öz aktuallığını itirməyib.

Abşeron küpəsi neft yatağı Xəzər dənizi akvatoriyasında, Abşeron arxipelaqının şimal hissəsində, dayaz sulu zonada yerləşən eyni adlı sualtı qalxım əlaqədardır. Struktur ərazisində dərin axtarış qazmasına 1951-ci ildə başlanılmışdır, lakin ilk qazılmış və MQ-ni açmış quyulardan neft-qaz axını alınmamışdır. Ərazidə sənaye əhəmiyyətli neft və qaz 1965-ci ildən MQ-nin QaLD və QD çöküntülərindən alınmışdır [1, 10, 15].

Şimal-qərb - cənub-şərq istiqamətində uzanan yatağın 10 m-lik izobat üzrə uzunluğu 10, eni 2,5 km-dir (şəkil 1). Yataq ərazisində dənizin dərinliyi 2 - 20 m intervalında dəyişir.

Yatağın yerləşdiyi ərazidə dənizin dibi balıqqulağı qarışıq qumlu lillə örtülmüşdür ki, bunların da altında gilli-qumlu Pliosen çöküntüləri yatar.

Abşeron küpəsi yatağının geoloji quruluşunda Təbaşir-Dördüncü Dövr çöküntü kompleksi iştirak edir (bax: şəkil 1). Təbaşir çöküntüləri strukturun tağ

Şəkil 1. Abşeron küpəsi yatağı. Məhsuldar Qatın Qala lay dəstəsinin tavanı üzrə struktur xəritə və Mezokaynozoy çöküntülərinin litoloji kəsilişi

hissəsində açılmışdır, litoloji cəhətdən bərk mergel və qumdaşı təbəqələrinə malik gillərdən ibarətdir, açılmış qalınlığı 850 m-dir. Təbaşir çöküntüləri üzərində qeyri-uyğun yatan gilli litofasiyaya malik Qovundağ lay dəstəsinin (Eosenin) qalınlığı 140 m-ə çatır. Gilli litofasiyadan ibarət olan Maykop seriyasının (Oliqosen-Alt Miosen) kəsilişində xırda dənəli qum və vulkan külü laylarına rast gəlinir. Seriyanın maksimal qalınlığı (995 m) şimal-qərb periklinalda (28 saylı quyuda) qeyd edilmişdir. Mergel təbəqələrinə malik Çökrak gilləri (Orta Miosen) strukturun şimal-şərq qanadında qazılmış 16 və 23 saylı quyular vasitəsilə açılmışdır. Qalınlığı 55 m-dir.

Diatom lay dəstəsi çöküntüləri litoloji cəhətdən nazik qum və qumdaşı aratəbəqələri olan gillərdən ibarətdir. Maksimal qalınlığı 210 m-ə çatır. Pont mərtəbəsi litoloji cəhətdən narin qum layçıqlarına malik qalın gil laylarından ibarətdir. Bu çöküntülər axtarış quyuları vasitəsilə qırışıqın qanadlarında bilavasitə QA və ya QD-nin, cənub-şərq periklinalında isə QaLD-m altında yatır. Pont çöküntülərinin qalınlığı strukturun batımı istiqamətində artaraq 115 m-ə çatır. QaLD strukturun ancaq cənub-qərb qanadında və periklinal hissələrində açılmışdır. Litoloji cəhətdən QaLD gil və qumların, bəzən də xırda dənəli qumdaşılardan növbələşməsindən ibarətdir, qalınlığı 30 - 320 m-dir. QA lay dəstəsinin çöküntüləri orta dənəli kvars qumlarından ibarətdir, kəsilişlərində qara çınqıllar və az qalınlıqlı gil təbəqələri müşahidə olunur. QA lay dəstəsinin kəsilişi əsasən iki - az qumlu üst və nisbətən qumlu alt hissədən ibarətdir, qalınlığı 30 - 100 m intervalında dəyişir. QD demək olar ki, bütün quyularda açılmışdır, qumdaşı, narin və xırda dənəli qum və gillərin növbələşməsindən ibarətdir. Kəsilişin üst hissəsi gillərdən, alt hissəsi isə xırda dənəli qumlardan təşkil olunmuşdur. Karbonatlı qumdaşılarda birlikdə pirit materiallarına da rast gəlinir. Gillər orta sıxlığa malik, qumlu və karbonatlıdır. QD-nin qalınlığı 200 - 280 m arasında dəyişir.

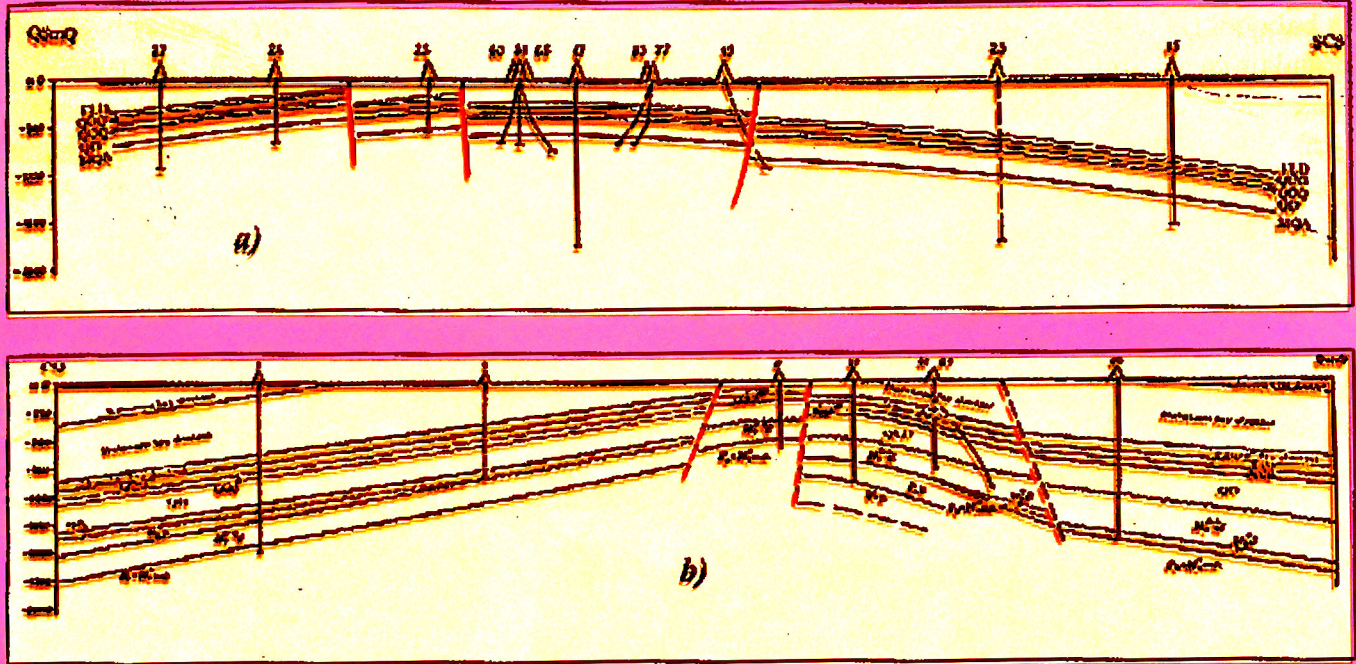
QÜQ lay dəstəsi əsas etibarilə xırda və orta dənəli qumdaşılardan və gil aratəbəqələrinin növbələşməsindən ibarətdir. Kəsilişdə möhkəm, əhəngli qumdaşılarda birlikdə xırda, sementləşmiş, kələ-kötür çınqıllara da rast gəlinir. Dəstənin qalınlığı 30 - 45 m-dir. QÜG lay dəstəsi gillərdən ibarətdir. Kəsilişin üst hissəsində qumlu aratəbəqələr azalır. Dəstənin qalınlığı tağda 70 - 90 m, qalxımın cənub-şərq batımında isə 100 -

115 m-dir.

"Fasilə" lay dəstəsi (FLD) strukturun tağ hissələrində qismən yuyulmuşdur. Dəstə çınqıllı qalın qum və nazik gil təbəqələrindən ibarətdir. Kəsilişin yuxarı hissəsi piritli qumlardan təşkil olunmuşdur. Kəsilişin orta hissəsində boz rəngli, yumşaq, xırda dənəli qumlarla birlikdə kvars dənəciklərinə də təsadüf olunur. Kəsilişin aşağı hissəsi piritli, xırda dənəli qumlardan, qismən qumdaşılardan ibarətdir. FLD-nin qalınlığı strukturun qanadlarında 80 - 90 m-dir. Balaxanı lay dəstəsi (BLD) strukturun tağ hissəsində demək olar ki, əsasən yuyulmuşdur; açılmış kəsiliş litoloji cəhətdən xırda dənəli, kvarslı, qismən əhəngdaşlı qumlardan ibarətdir. Dəstənin kəsilişində gillərə və konqlomeratlara da rast gəlinir. Qalınlığı 540 - 640 m olan BLD-də qumlar 60 - 70 %-dir. Sabunçu lay dəstəsi strukturun tağında tamamilə yuyulmuşdur. Qanadlarda açılan dəstə qum və gillərin növbələşməsindən ibarətdir. Qumdaşılardan xırda dənəli və gillidir. Qalınlığı 550 m-dir. Suraxanı lay dəstəsi də strukturun tağ hissəsində tamamilə yuyulmuşdur. Qanadlarda xırda dənəli qum və gillərin növbələşməsindən təşkil olunmuş dəstənin qalınlığı 350 - 400 m-dir. Ağcagil mərtəbəsi strukturun cənub-qərb qanadında və cənub-şərq periklinalında yayılmışdır. Tərkibində vulkan külü, xırda dənəli sıx qum təbəqələri olan vərəqvari gillərdən təşkil olunmuşdur. Qalınlığı 60 - 70 m-dir. Dördüncü Dövr çöküntüləri yaxşı hamarlanmış və çeşidlənmiş çaqıllardan ibarətdir. Qalınlığı 30 - 40 m-ə çatır. Abşeron mərtəbəsi strukturun cənub-qərb qanadında və cənub-şərq periklinalında yayılmışdır. Dənizin dibində Ağcagil çöküntülərinin çıxışları ilə haşiyələnirlər. Abşeron çöküntüləri yalnız alt yarım-mərtəbə ilə təmsil olunmuşlar. Bu çöküntülər vulkan külü və təbəqələrinə malik qumdaşı və gillərdən ibarətdir. Qalınlığı 250 m-ə çatır.

Abşeron küpəsi strukturu tektonik cəhətdən antiklinal quruluşa malikdir; Qafqaz dağ sistemi istiqamətində uzanan bütöv Qoşadaş-Abşeron küpəsi qalxımının tağında MQ-nin QD lay dəstəsinin kəskin bucaq və stratigrafiya uyğunsuzluğuyla Diatom və daha qədim çöküntü kompleksi üzərində yatması müəyyən edilmişdir (şəkil 2).

QD-nin dabanına görə Abşeron küpəsi asimmetrik qırışıqının ölçüləri 16 x 6 km-dir. Layların yatma bucaqları cənub-qərb qanadda 10 - 200, şimal-şərq qanadda 25 - 400-dir. Abşeron küpəsi strukturunun tağından onun uzanma istiqamətində tektonik qırılma

Şəkil 2. Abşeron kúpəsi.
I-I (a) və II-II (b) xətləri üzrə geoloji profillər

müəyyən edilmişdir. Qırılma müstəvisi üzrə cənub-qərb qanad aşağı düşmüşdür.

Qırışıqın tağından şimal-qərb - cənub-şərq istiqamətində 2 əsas tektonik qırılma keçir. Qırılmalar üzrə layların yerdəyişmə amplitudları 50 - 300 m-ə çatır. Qırışıqın tağında və cənub-qərb qanadının cənub-şərq hissəsində qırılmaların amplitudu artır.

Abşeron kúpəsi strukturunda qeyd edilən 3 əsas uzununa tektonik qırılma əsasında struktur 3 tektonik zonaya bölünmüşdür: şimal-şərq qanad, tağətrafı zona və cənub-qərb qanad.

Bu zonalar 200 - 250 m amplitudlu eninə pozul-

malarla 9 tektonik bloka ayrılırlar (şimal-şərq qanadda - 4, cənub-qərb qanadda - 2, tağ hissədə - 3). Yataq haqqında qısa məlumat 1-ci cədvəldə verilmişdir.

Qərbi Abşeron yatağı Abşeron kúpəsindən qərbdə, Pirallahı adasından 30 - 35 km şimal-qərbdə yerləşir. Qalxım 1958 - 1959-cu illərdə aparılmış seysmik işlər noticəsində aşkar edilmişdir [1, 10, 15].

Qərbi Abşeron qalxımının geoloji quruluşunda Mezokaynozoy çöküntüləri iştirak edir. Dənizin dibinə (dənizin dərinliyi 7 - 25 m-dir) çıxan MQ çöküntüləri qum, qumdaşı layıqlı gillərdən ibarət

Cədvəl 1

Abşeron kúpəsi yatağı obyektlərinin səciyyəsi

İşlənmə obyektləri	Flüid	Yatağın tipi	Kollektorun litologiyası	Yatağın qalınlığı, m	Açıq mesamolilik, %	Keçiricilik, $10^{-15} m^2$	Başlangıç lay təzyiqi, MPa	Başlangıç lay temperaturu, °C.	Başlangıç qaz amili, m^3/t	Qazsızlaşmış neftin sıxlığı, kg/m^3	Lay neftinin başlangıç özlülüyü, smP_{uaz}
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
QD	N	LTTE	Q, Qd	270	25	51	4,7 - 7,7	14,5 - 34	35	924	88
QaLD	QK	LTTE	Q, Qd	18	25	2	18,4	24-40	-	-	-

olub, şimalda qalınlığı 1 - 2 m, cənubda isə 4 - 5 m olan balıqqulağı təbəqələri ilə örtülmüşdür. Cənubda balıqqulaqların altında qalınlığı 20 - 40 m olan qumdaşı layı yatır. Qırışığın MQ üzrə ölçüləri 12 x 3,5 km-dir. Strukturun tağından bir-birinə paralel iki uzununa qırılma keçir ki, bu da onun tağ hissəsinin qalxaraq horst əmələ gətirməsinə səbəb olmuşdur (bax: şəkil 1). Qalxımın şimal-şərq qanadı cənub-qərb qanada nisbətən dik olub, eninə pozulmalarla dörd tektonik bloka bölünüb. Cənub qanad yalnız bir eninə qırılma ilə mürəkkəbləşib. Şimal-şərq qanadda MQ Miosen üzərinə qeyri-uyğun yatır (şəkil 3). Burada qazılmış 39 sayılı quyunun məlumatlarına əsasən

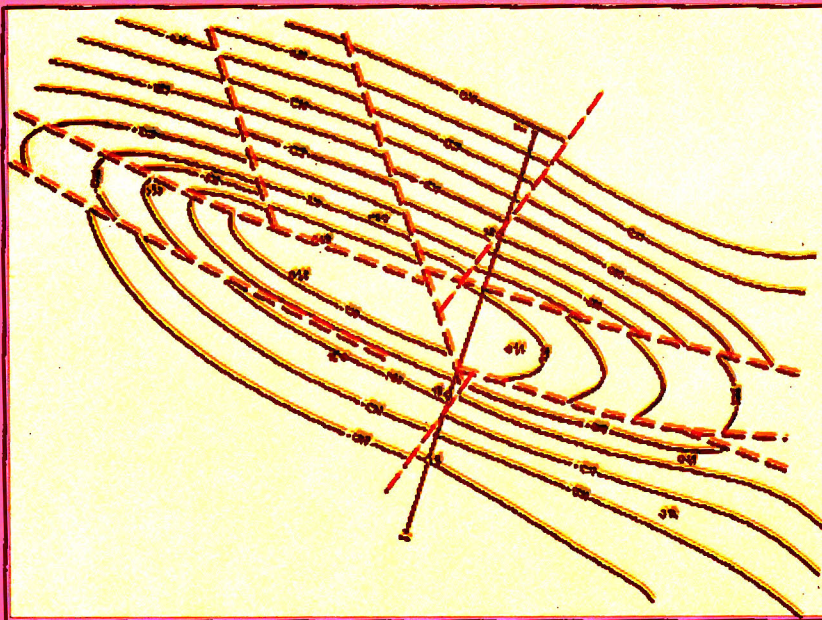
Eosen çöküntüləri təxminən 1920 m dərinlikdə Barrem (Alt Təbaşir) üzərinə yatır (şəkil 4).

Qərbi Abşeron yatağının neftliliyi 1985-ci ildə şimal-şərq qanadda qazılmış quyunun sınaqması ilə təsdiq edilmişdir; burada neft QD-nin dabanında yatan qumlu horizontdan alınmışdır. Qərbi Abşeron yatağının nefti Abşeron küpəsinin neftinə nisbətən yüngüldür və az özlüliyə malikdir.

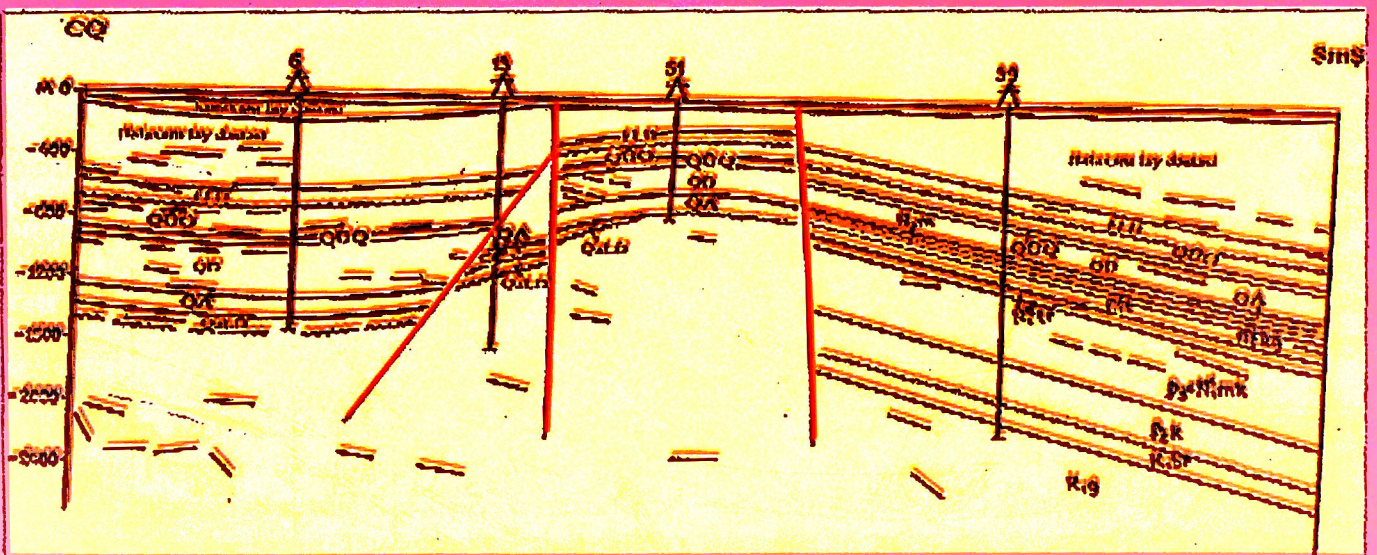
Qərbi Abşeronda dənizin dibinə çıxan MQ çöküntüləri qum, qumdaşı layıqlı gillərdən ibarət olub, şimalda qalınlığı 1-2 m, cənubda isə 4-5 m olan balıqqulağı təbəqələri ilə örtülmüşdür. Yataqda struktur axtarış quyularında aparılmış geofiziki tədqiqat işləri və çöküntülərin laboratoriya tədqiqatları məlumatlarının araşdırılması nəticəsində məlum olmuşdur ki, MQ-nin aşağı hissəsində 1387 - 1390, 1416 - 1426, və 1431 - 1437 m intervallarındakı kollektorlar 20 - 25 % məsələliliyə malik olan qumdaşı-alevrolit çöküntülərindən ibarətdir.

Ümumiyyətlə, tədqiq olunan zonada neftlilik-qazlılıq qiymətləndirmək məqsədilə müəlliflər tərəfindən kəsilişin litofasial (qumluluq, gillilik, karbonatlıq) və kollektorluq (məsələlilik, keçiricilik) xüsusiyyətlərini və onların dərinlik üzrə dəyişmə qanunauyğunluqlarını müəyyənləşdirmək üçün ətraflı araşdırmalar aparılmışdır.

Bela ki, ədəbiyyatdan məlum olduğu kimi [8 və s.], bütövlükdə Abşeron arxipelaqında MQ-nin kəsilişində

Şəkil 3. Qərbi Abşeron yatağı. Məhsuldar Qatın Qırmalıaltı lay dəstəsinin tavanı üzrə struktur xəritəsi

Şəkil 4. Qərbi Abşeron yatağı. 1-1 xətti üzrə seysmogeoloji profil

süxurların gilliliyi cənub-şərq istiqamətinə doğru artır. Süxurların kollektorluq xüsusiyyətləri ümumiləşmiş şəkildə *cədvəl 2-də* verilmişdir.

Abşeron küpəsində MQ süxurlarının karbonatlığının orta qiyməti 16,2 %, Qərbi Abşeron sahəsində

Eyni zamanda həm karbonatlıq, həm də gillilik ayrı-ayrılıqda süxurların məsaməliliyinə tərs münasibətli təsir etsələr də, araşdırılan yataqların kəsilişlərində bu iki parametrin birgə təsiri özünü müxtəlif şəkildə biruzə verir. Belə ki, Qərbi Abşeron

Cədvəl 2

Abşeron arxipelaqında MQ süxurlarının kollektorluq xüsusiyyətləri

Kollektor süxurların təsnifatı	Kvars, %	Km, %	Kgil, %
I. Orta və iri dənəli, kvarslı, yüksək məsaməli, az gilli, zəif sementləşmiş qum və qumdaşlar	60 - 90	>20	<20 - 25
II. Orta və narin dənəli, kvarslı, orta məsaməli və gilli qumdaşı və alevritlər	25 - 60	10 - 20	20 - 35
III. Xırda dənəli, kvarslı, az məsaməli, yüksək gilli qumdaşlar və alevritlər	<20 - 25	<10	>35

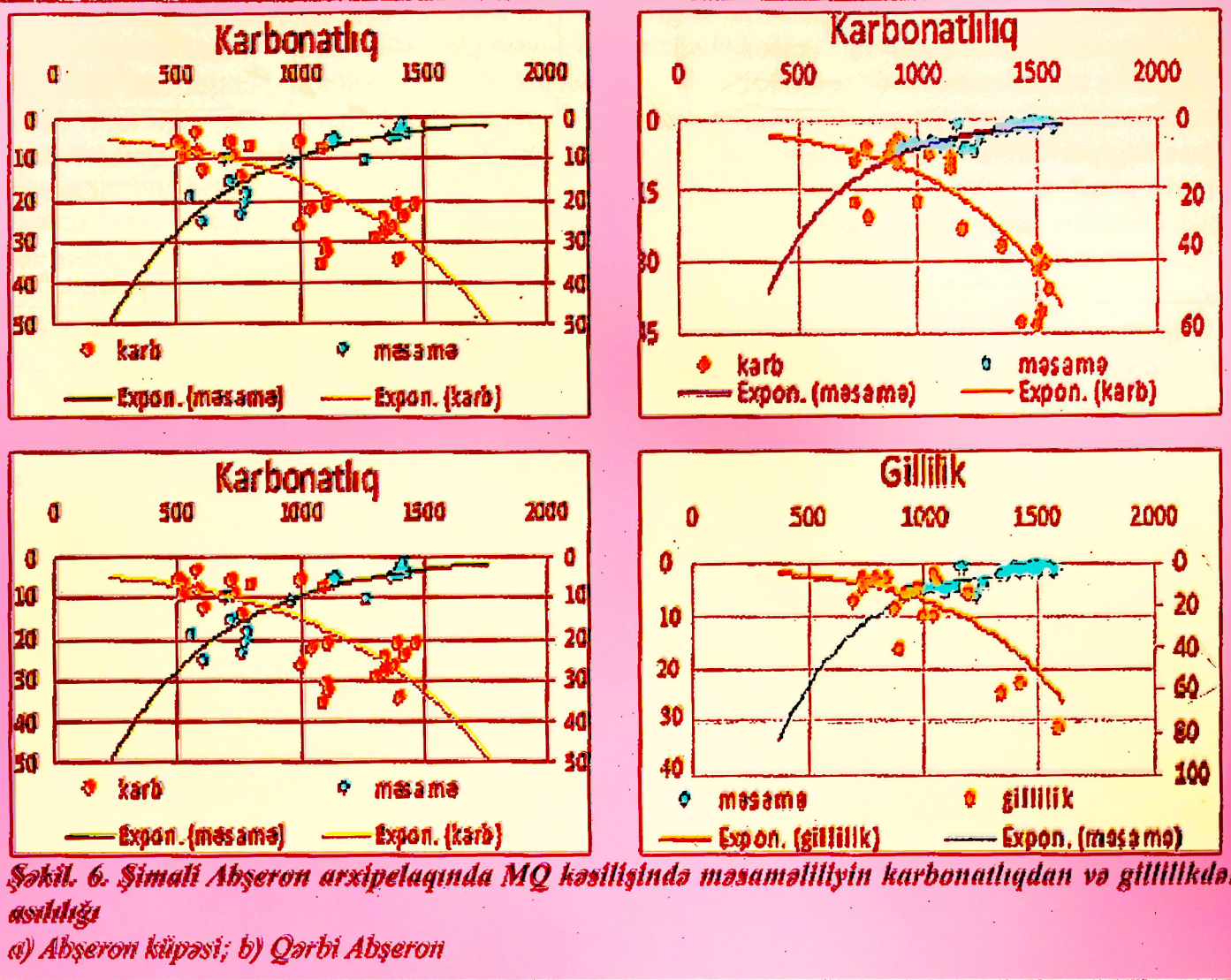
isə 13,8 % təşkil edir. Arxipelaq üzrə orta məsaməlilik 22 %-dir. MQ-nin alt və üst şöbələrində bu göstəricilər üzrə cüzi fərqlənmə müşahidə olunur. Qumlu kollektorlarda karbonatlıq 2,9 - 31,8 %, məsaməlilik əmsalının qiyməti 6,8 - 25,6 % həddində dəyişir. Ümumilikdə arxipelaqın yataqlarında qumlu süxurlar yüksək süzmə xüsusiyyətinə malikdir və kollektor süxurlar üçün keçiricilik əmsalının orta qiyməti $139 \times 10^{-15} \text{ m}^2$ təşkil edir.

Ərazidəki mövcud quyulardan götürülmüş kern nümunələrinin süzmə-tutum xassələrinin dərinlik üzrə dəyişməsinin araşdırılması *şəkil 5-də* göstərilib. *Şəkildən* görüldüyü kimi, süxurların məsaməliliyi kəsiliş boyu qeyri-sabit kəmiyyətlərlə səciyyələnir; lakin ümumilikdə dərinlik artdıqca məsaməliliyin azalma tendensiyası müşahidə olunur. Belə ki, Abşeron küpəsində orta qiyməti 8 % olan məsaməliliyin azalma qanunauyğunluğu isə $Y = -0,16X + 12,59$ xətti asılılıqla qiymətləndirilə bilər (*şəkil 5, a*), bu da təxminən hər 100 m pillədə 0,6 % təşkil edir. Qərbi Abşeronda isə məsaməliliyin kəmiyyətləri daha kəskin dəyişsə də (*şəkil 5, b*), orta qiymət 14,2 % və dərinlik artdıqca azalma tendensiyası daha zəifdir (hər 100 m-ə 0,25 % təşkil edir).

Müxtəlif dərinliklərdə məsaməliliyin dəyişkənliyinin səbəbini müəyyənləşdirmək məqsədilə ayrı-ayrı süxur nümunələrinin karbonatlıq və gillilik dərəcələrinin məsaməliliyə təsiri müəlliflər tərəfindən araşdırılmış və Abşeron küpəsi və Qərbi Abşeron yataqlarının kəsilişində süxurların məsaməliliyinin karbonatlıq və gillilik ilə tərs mütənəsiblik əlagəsi müəyyənləşdirilmişdir (*şəkil 6, a, b*).

Şəkil 5. Şimali Abşeron arxipelaqında MQ kəsilişində məsaməliliyin, karbonatlığın və gilliliyin dəyişməsi
a) Abşeron küpəsi; b) Qərbi Abşeron

yatağında dərinlik artdıqca süxurların karbonatlıq və gilliliyinin birgə artması, gözləndiyi kimi, məsaməliliyin azalması ilə nəticələnir (bax:şəkil 5) [2 - 9, 11 - 14]. Lakin Abşeron küpəsi yatağında dərinlik artdıqca süxurların karbonatlıq və gilliliyinin birgə azalmasına baxmayaraq, məsaməlilik də azalır. Bu nəticə göstərir ki, bəzi hallarda kollektor süxurların məsaməliliyinə karbonatlıq və gillilikdən başqa digər təsiredici amillər də mövcuddur.

Bu amillərdən biri, məqalənin əvvəlində geyd edildiyi kimi, litologiyanın təsiri ola bilər. Müəlliflər növbəti tədqiqatlarında bu məsələni araşdırmaq fikrindədirlər.

ƏDƏBİYYAT:

1. Али-заде А.А., Ахмедов Г.А., Ахмедов А.М., Алиев А.К., Зейналлов М.М. – Геология нефтяных и газовых месторождений Азербайджана. // Изд.: «Недра», 1966. – 390 с.
2. Beorlik, K., // Petroleum geoscience: from sedimentary media to rock physics. // Springer-Verlag

Berlin Heidelberg. 2010. Department of Geoscience, University of Oslo. 508 p.

3. Гасанов А.Б., Мамедова Д.Н., Аббасов Э.Ю. // Геолого-геофизическая изученность разреза ПТ Южно-Каспийской впадины (некоторые вопросы прогнозной оценки осадочного комплекса) // Lambert Academic Publishing, Москва, 2017, 109 с.

4. Гасанов А.Б., Кязимов Р.Р., Мамедова Д.Н., Муталлимова О.М. - Вариации пластового давления и фильтрационно-емкостные свойства коллекторов глубокозалегающих месторождений Южного Каспия. Научно-Практическая конференция «Геология, геодинамика и геоэкология Кавказа: прошлое, настоящее и будущее», Махачкала. 2016, с. 242 – 247.

5. Гасанов А.Б., Султанов Л.А., Алиева И.Т. // Перспективность литолого-стратиграфических комплексов и прогнозирование глубинных залежей нефти и газа в Азербайджане. // ISIWebofScience. Инженерные расчеты и т.п. в. 2,15, № 8 (2), вып. 34, 2017, с. 2639 – 2651.

6. Гулиев И.С., Фейзуллаев А.А., Эфендиева М.А. - Все о нефти, 320 с.

7. Гурбанов В.Ш., Султанов Л.А. О нефтегазоносности мезозойских отложений Азербайджана. // Вестник Пермского национального исследовательского политехнического университета. Геология. Нефтегазовое и горное дело. 2015. № 16. с. 7 - 13.

8. Гурбанов В.Ш., Султанов Л.А., Валиев С.А., и др. // Литолого-петрографические и коллекторские характеристики мезокайнозойских отложений северо-западной части Южно-Каспийской впадины // Вестник Пермского национального исследовательского политехнического университета. Геология. Нефтегазовое и горное дело. 2015. № 17. с. 5 - 15.

9. Davis, R.O. and Selvadurai A.P.S. (2002), *Plasticity and Geomechanics*, 287 pp., DOI: 10.1017/CBO9780511614958, University of Cambridge. Press UK.

10. Керимов К.М., Рахманов Р.Р., Хеиров М.Б. Нефтегазоносность Южно-Каспийской мегавпадины. Баку. 2001, 317 с

11. Kroiz D., Beorlik K., Dist D.K., Renald F., Jaren J. 2008, *Carbonate deformation, experimental mechanical and chemical compaction: Geophysical research theses*, vol. 10.

12. Paul Glover, 2016, *Notes on the course for assessing the degree of formation of porosity*. p. 43 - 46.

13. Романовский С. И. Применение теории деформации для решения некоторых задач литологии. - В кн.: *Математические методы в геологии*. Л.: ВСЕГЕИ

14. Tiberg B.I., Jordt H., Björlik K. and Faleide J.I., 2000, *Relationship between sequence stratigraphy, mineralogy and geochemistry in the Cenozoic deposits of the North Sea: Geological Society, London, Special Publications*, vol. 167, p. 245 -2 72. DOI: <http://dx.doi.org/10.1144/GSL.SP.2000.167.01.10>.

15. Yusifov X.M., Aslanov B.S. - *Azərbaycanın neftli-qazlı hövzələri*. Bakı, NPF "MarsPrint", 2018, 324 с.

V.Sh. Gurbanov, A.B. Hasanov, G.G. Abbasova, G. Vagifgyzy

VARIATION OF PETROPHYSICAL CHARACTERISTICS VERSUS DEPTH IN MESOZOIC DEPOSITS IN THE NORTH ABSHERON ZONE OF UPLIFTS

ABSTRACT

The paper deals with lithological and facies characteristics (sand, clay and carbonate content) and reservoir properties (porosity, permeability) of Mesozoic and Cenozoic deposits within the Northern Absheron zone of uplifts. It has been established that clay and carbonate content of sandy portions of geological section variously impact their reservoir properties (porosity). In some cases, with clay and carbonate content increase versus depth the porosity decreases as it was expected, as in case of Garbi Absheron area (Western Absheron). In other cases, despite the decrease of clay and carbonate content of sandy intervals versus depth, the porosity also decreases as in the area of Absheron Kupesi. The authors suppose that other lithological factors are present which impact reservoir properties of sandy portions (this will be the subject of future studies).

В.Ш. Курбанов, А.Б. Гасанов, Г.Г. Аббасова, Г. Вагифкызы

ИЗМЕНЕНИЕ ПЕТРОФИЗИЧЕСКОЙ ХАРАКТЕРИСТИКИ МЕЗОКАЙНОЗОЙСКИХ ОТЛОЖЕНИЙ ПО ГЛУБИНЕ В СЕВЕРОАБШЕРОНСКОЙ ЗОНЕ ПОДНЯТИЙ

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются литофациальные (песчанность, глинистость, карбонатность) и коллекторские (пористость, проницаемость) свойства мезокайнозойских отложений в пределах Североабшеронской зоны поднятий как по площади, так и по глубине. Установлено, что глинистость и карбонатность песчаных разделов геологического разреза по-разному влияют на их коллекторские свойства (пористость). В одних случаях с увеличением с глубиной глинистости и карбонатности, как и ожидалось, пористость уменьшается, как на пл. Гарби Абшерон (Западный Абшерон), а в других – несмотря на уменьшение с глубиной глинистости и карбонатности песчаных разделов, уменьшается одновременно и их пористость, как на пл. Абшерон Кюпеси (Банка Абшеронская). Авторы предполагают, что имеются, по-видимому, и другие литологические факторы, влияющие на коллекторские свойства песчаных разделов (что послужит предметом последующих исследований авторов).